

Julkisen talouden näkymät lähivuosina

Kommenttipuheenvuoro valtiovarainvaliokunnan avoimessa
kuulemistilaisuudessa 1.3.2023

VTT Jaakko Kiander

Valtiontalouden näkymät ovat huonot

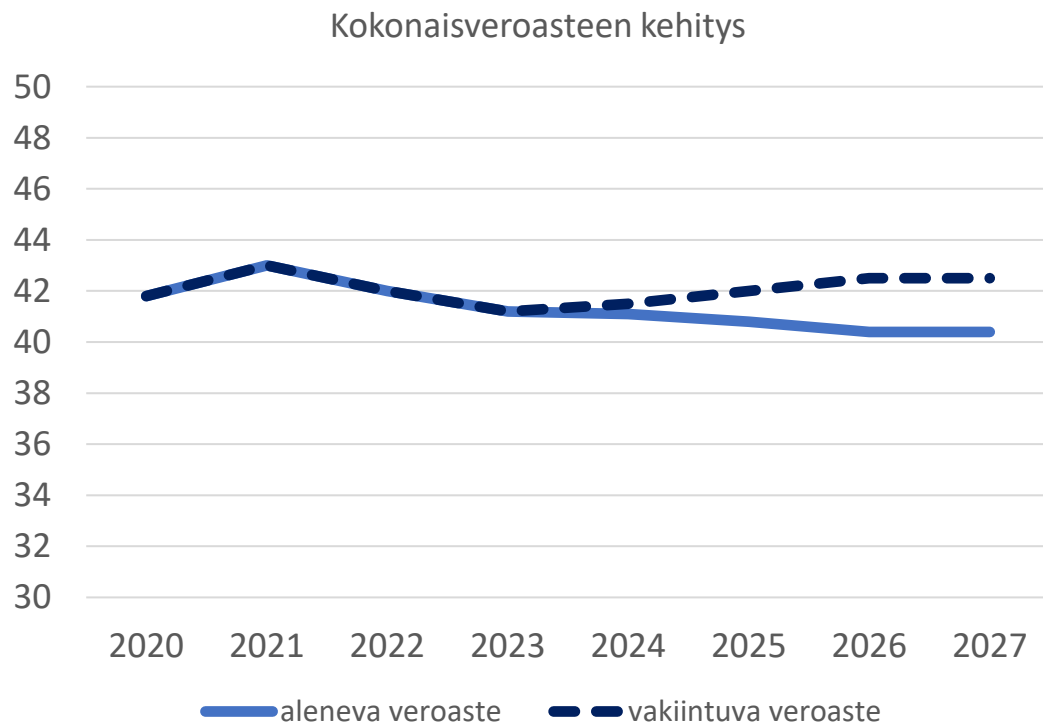
- VM ennakoi, että valtiontalouden alijäämä on pysyvästi noin 10 mrd euroa vuodessa 2023-2027 (ja myös siitä eteenpäin)
- Tällainen kehitys johtaa valtion velan ja myös velkasuhteen nousuun: 52 % → 60 %
- Tilanne ei ole kestävä, vaan vaatii tasapainottavia toimia
- Taustasyinä:
 - Vaimea talouskasvu ennusteperiodilla
 - Puolustusmenojen ja korkomenojen nousu
 - Kokonaisveroasteen aleneminen

Veroasteen lasku heikentää tulokertymää

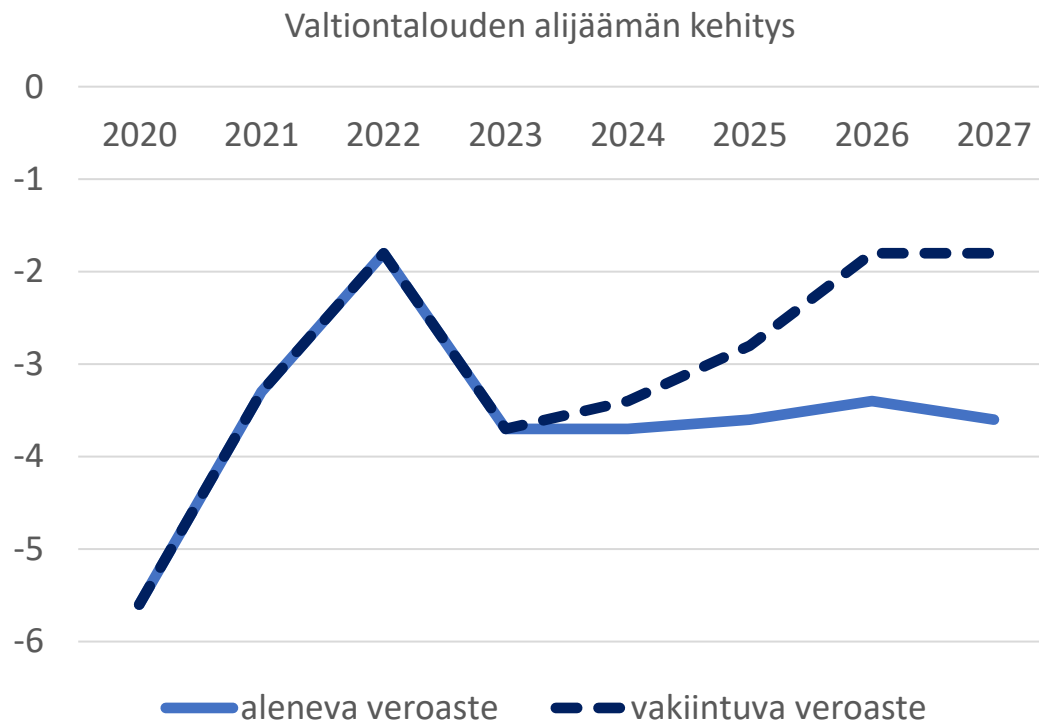
- Ennakoidun kokonaisveroasteen (verotulot/BKT) laskun taustalla ennen kaikkea valmisteverotuottojen arvioitu lasku
- Ilman veropoliittisia päätöksiä verotulot laskevat kun haittaverojen tuotot alenevat
- Tilanne näyttäisi hieman paremmalta, jos kokonaisveroaste onnistuttaisiin vakauttamaan esim. vuosien 2021-2022 tasolle eli noin 42,5 prosenttiin – muutos edellyttäisi toki joidenkin muiden kulutusverojen kiristämistä

Esimerkki: valtiotalouden laskelma ilman pysyvää veroasteen alenemaa

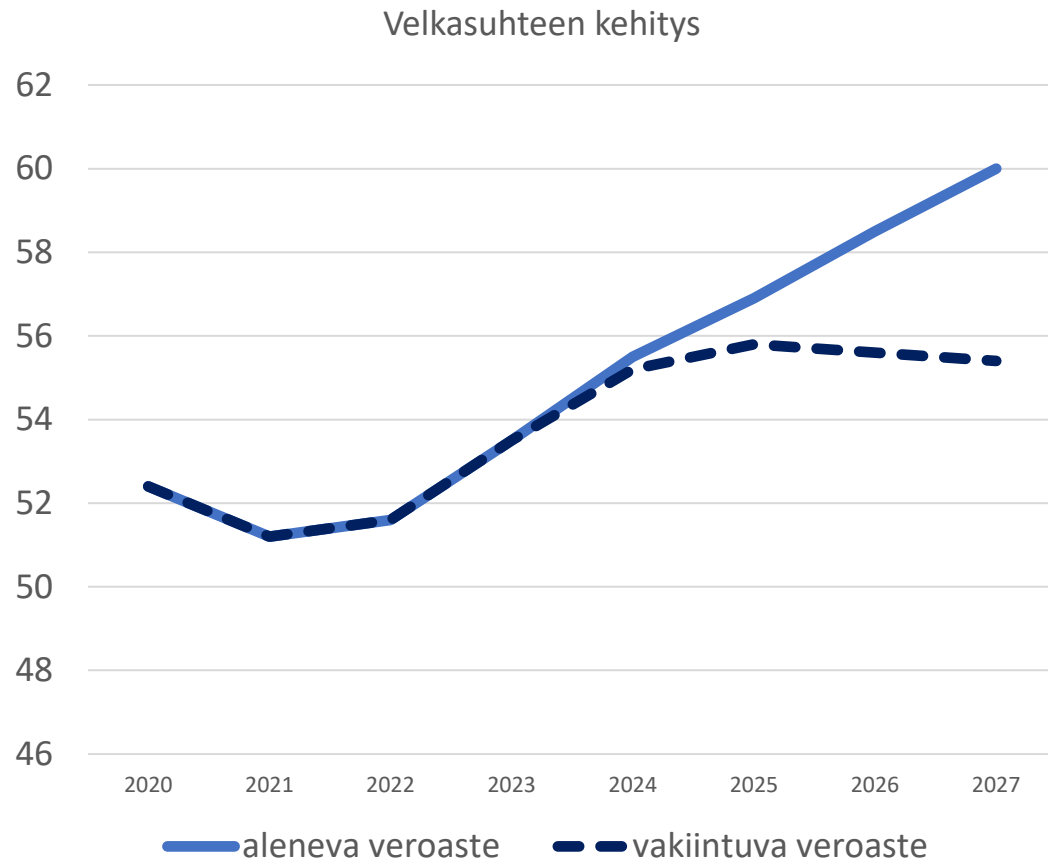
Laskelmassa pidetään kokonaisveroasteen vuosien 2021-2022 tasolla

Parempi tulokertymä pienentäisi valtiontalouden ennakoitua alijäämää

Parempi tulokertymä voisi vakauttaa velkasuhteen

- Myös tässä vaihtoehdossa velkaantuminen jatkuisi, mutta velkasuhde vakiintuisi lähelle nykytasoa
- Parempi tulokehitys pienentäisi myös korkomenoja, mikä on laskelmassa huomioitu

Valtiontalouden tasapainottamiseksi ei ole helppoja lääkkeitä

- Verotuksen kiristäminen auttaa, mutta ei riitä katkaisemaan velkaantumista
- Työllisyysasteen asteittainen nouseminen 80 prosenttiin vahvistaisi merkittävästi julkista taloutta – mahdollista, mutta ei helppoa
- Menoleikkauksilta on vaikea välttyä
- Seuraavan hallituksen on myös pohdittava tavoitteenasettelua ja eri toimien oikeaa ajoitusta:
 - Tavoitellaanko 'vain' velkasuhteen vakauttamista vai halutaanko saada se selvästi alenevalle uralle? Tai pysäyttää velkaantuminen kokonaan?